

Marti Martorell

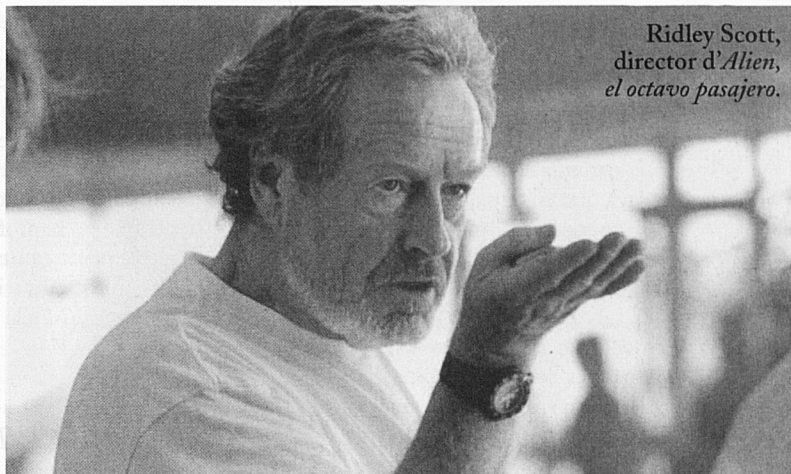
INTOLERABLE CRUELTY (CRUELDADE INTOLERABLE)

És una llàstima que uns títols de crèdit inicials tan ben aconseguits ens facin creure que tornarem a veure una gran pel·lícula dels germans Coen, quan finalment és una de les més fluïxes. Si volien recrear els diàlegs àcids i ràpids i situacions de les *screwball comedies* del cinema clàssic nord-americà (comèdies de l'estil *Bringing Up Baby*, *La fiera de mi niña*, de Howard Hawks), segurament s'han sentit tan subjectes que no se n'han sortit amb gaire encert: hi manca qualche cosa, segurament un lligam entre els tots elements (diàlegs i creació de situacions, especialment) que fan servir, amb una hieràtica Catherine Z. Jones que gairebé es dedica a mostrar una cara gèlida molt agraciada, però inexpressiva.

A estones es troben algunes escenes que sí que s'identifiquen amb l'estil del Coen (com ara el malson que té George Clooney o la confusió entre una pistola i un inhalador) que fa que a estones la pel·lícula reïxi i ens faci percebre el que hauria pogut ser amb una mica més de destresa a l'hora de planificar-la.

ALIEN. THE DIRECTOR'S CUT (ALIEN, EL OCTAVO PASAJERO. EL MONTAJE DEL DIRECTOR)

Una operació que comença a fer-se amb certa freqüència és la reestre-

na de pel·lícules amb un muntatge, suposadament, millor, que és el que correspon al del director. És a dir, es ven la idea que l'estudi ha reflexionat i que ara deixa que el director pugui mostrar la pel·lícula sense els talls que la productora va imposar temps enrere. Ara bé, de vegades simplement sembla l'excusa per tornar explotar comercialment una pel·lícula a les sales de cinema.

Operació comercial o no, com a mínim ha servit perquè la gent més jove que només havia vist aquesta segona pel·lícula de Ridley Scott al televisor ara l'hagi pogut recuperar en pantalla gran i comprovi que, malgrat l'afegit d'unes escenes no gaire necessàries, *Alien* passa amb bona nota el pas del temps. L'homenatge, doncs, al terror gòtic i al monstre més insinuat que no pas mostrat és ben vigent.

La llàstima és que a Mallorca només es pogués veure en versió doblada, perquè les escenes noves suposen un canvi de veu respecte de les anti-

gues que provoquen un distanciament momentani que no afavoreix gens el visionat de la pel·lícula.

THE DREAMERS (SOÑADORES)

A partir de la novel·la de Gilbert Adair, també guionista de la pel·lícula, Bernardo Bertolucci retracta els dies propers del maig parisenc del 1968, amb uns protagonistes que tenen en la pel·lícula una edat semblant a la del director en aquella època. Autoretat crític, per ventura? En les rodes de premsa que va fer el director italià per a la presentació d'aquesta pel·lícula, Bertolucci criticava la postura d'aquells que es presenten com a revolucionaris d'aquell esdeveniment, però que ara no són més que representants genuïns d'allò que volien enderrocar temps enrere.

La posada en escena és intel·ligent: a través de les aventures amoroses,

...Eastwood, amb *Mystic River*, ens torna a oferir una gran pel·lícula que mostra que aquella mentalitat de venjança i fúria encara és ben patent a la societat nord-americana...

però molt més eròtiques, d'un nord-americà amb dos germans bessons, home i dona i que tenen una història que als ulls de molta gent podria semblar incestuosa, Bertolucci fa desfilar per la pantalla arquetips de gent que pensava que en aquella època era revolucionària, però que més aviat era grisa (el pare dels dos germans bessons); activista, però realment narcisista (els dos germans) o que simplement són espectadors sense gens de participació en la revolta, com és el cas de l'estudiant nord-americà.

Un fresc, doncs, molt ben travat i que està acompanyat per un exercici cinèfil que s'adiu molt amb el to general que aconsegueix Bertolucci.

LA PUERTA DEL TIEMPO

Pel·lícula d'animació espanyola fluixa, molt fluixa: guió que és un complet desgavell; disseny de personatges pessim; animació infame; fons més estàtics que la paret blanca de qualsevol habitació i doblatge fet amb ben poca gràcia. Producte infame degut a Pedro Eugenio Delgado, que, a partir de dibuixos d'Antonio Mingote, també director artístic, sobretot palesa una molt mala planificació. Si els problemes només fossin econòmics i de manca de mitjans, es podrien obviar certs aspectes tècnics, però no una deixadesa d'aquest nivell. No és una exageració: de deu persones que érem a la sala, tan sols jo vaig arribar al final, cosa que em fa qüestionar el grau de masoquisme que puc arribar a aguantar.

El pitjor de tot és que aquesta pel·lícula es projectava dins la selecció oficial del VI Festival de Cinema de Mallorca EUROPFILM, celebrada als cinemes AMC de Marratxí la primera setmana de novembre, la qual cosa ens dóna la idea de fins a quin punt l'organització, a càrrec d'una associació cultural amb seu a Madrid, FESYCO, es pren seriosament el festival. Ja el catàleg en mostra la descurança: ple de faltes d'ortografia i tipografia; mal paginat; etc. Per a més sarcasme, l'escrit de presentació del festival, només en castellà, de Jaume

Matas: «Este festival de cine siempre ha estado arraigado en nuestro archipiélago» O jo som sord, o aquells dies no hi havia gairebé ningú que no sabés que es feia el festival de festivals.

Per acabar i per contrarestar la visió negativa, vull fer una crítica constructiva: per què no s'aprofita l'edició de l'any que ve per organitzar-lo a les Balears, amb més temps i, especialment, bons criteris per a la selecció de les pel·lícules?

MYSTIC RIVER

L'any 1992, Clint Eastwood feia acabar *Unforgiven* (*Sense perdó*) amb una escena que recordava que els Estats Units s'havien format sobre la violència i la revenja: William Munny amenaça de mort els ajudants del *sheriff*, al qual acaba d'executar, mentre darrere, no casualment, oneja la bandera dels Estats Units.

Onze anys més tard, Eastwood, amb *Mystic River*, ens torna a oferir una gran pel·lícula que mostra que aquella mentalitat de venjança i fúria encara és ben patent a la societat nord-americana, fins al punt s'hi pot trobar un discurs, digne de Lady Macbeth, que fa la dona d'un dels protagonistes que, com molt bé han assenyalat, recorda molt el recurs a la guerra preventiva que darrerament hem hagut d'aguantar per justificar el començament d'un conflicte. Són punts com aquests que fan *Mystic River* tant interessant, molt més enllà de la trama policíaca que s'hi desen-

volupa, criticada per alguns per ser feble i poc creïble.

Eastwood, que parteix d'una novel·la de Dennis Lehane, sap moure molt bé els fils perquè el cas de l'assassinat deixi veure la manera com la vida de tots els protagonistes ha estat alterada vint-i-cinc anys enrere pel crim, quan un dels protagonistes, Dave (Tim Robbins), va ser segrestat i violat per dos pederastes. Hi fan molt també les tres interpretacions dels actors protagonistes, sobretot la de Tim Robbins, completament versemblant com a personatge sense cap expectativa que intenta sobreviure com pot als records que el marcaren de petit.

Un detall: després de moltes pel·lícules junts, és la primera vegada que no se sent la música de Lennie Niehaus, tot i que la que ha compost Clint Eastwood la recorda bastant.

MATRIX REVOLUTIONS

El mes de setembre vaig dir: «*Matrix Reloaded*, però, no és més que escenes d'acció amb un mínim "filosòficoinformàtic" massa feble que no equilibra l'excés d'efectes digitals. D'aquí a un mes n'arriba la tercera part, que no crec que millori el resultat de l'anterior i que segurament, pels tràilers vists fins ara, encara la farà bona.»

Estic content de rectificar l'afirmació anterior, perquè *Revolutions*, afortunadament, no fa bona la segona part d'aquesta trilogia, ja que ara ens trobam amb una pel·lícula més equilibrada entre els efectes digitals i

Mystic River.

... amb la cançó *Young Americans* de David Bowie i el seguit de fotografies de la gran depressió americana, encara remarca més el gust amarg de tota la història anterior

la presentació del rerefons. No vull enganyar, tampoc: bàsicament és una pel·lícula d'acció amb moltíssims d'efectes especials, però com a mínim no esdevenen un seguit d'escenes aglutinades sense gens de gràcia, sinó que hi ha més treball de guió i direcció dels germans Wachowski.

De tota manera, ara que, en principi, ha acabat aquesta trilogia, voldria recomanar la recuperació d'una pel·lícula que fa mil voltes a totes les *Matrix*, i de la qual també són deutors: *Dark City*, d'Alex Proyas, un bon exemple de contenció visual i narrativa per crear una atmosfera molt més inquietant i desassossegant que la del món en què es mou Neo.

DOGVILLE

Aposta arriscada —bé, si es tracta de Lars von Trier l'afirmació ja no és tan rotunda— del director danès que beu directament del teatre per desenvolupar escènicaament aquest retrat cru no tan sols de la societat nord-americana, sinó de tota l'occidental.

Grace, una jove —interpretada magníficament per Nicole Kidman— arriba a un poble, Dogville, fugint de no se sap ben bé què, un lloc que és realment un espai teatral en què les parets de les cases són marcades simplement amb una línia de pintura al terra i en què el pas del dia a la nit és un simple joc de focus.

La població accepta que Grace s'hi refugii a canvi de favors que ha de fer al poble, uns favors que finalment esdevenen obligacions i, al final, humiliacions morals i sexuals. Però Grace accepta amb resignació tot aquest procés degeneratiu, fins al punt que es converteix en l'exaltació suprema de la tolerància, una postura que el poble no entén i que provoca un final pertorbador.

A una banda hi ha la gràcia (Grace, en un gens amagat joc de paraules) enviada pels déus per posar a prova els humans; a l'altra, la visió de l'espectador, que Trier situa gairebé sempre per damunt dels personatges, com si nosaltres mateixos ens poguéssim divertir com a divinitats en veure l'estupidesa humana, fins al punt que les

parets es tornen invisibles perquè els puguem vigilar millor. I ja els títols de crèdits final, amb la cançó *Young Americans* de David Bowie i el seguit de fotografies de la gran depressió americana, encara remarca més el gust amarg de tota la història anterior.

La llàstima és que a l'única sala de Mallorca en què es va projectar fos la versió doblada, reduïda en més de quaranta minuts respecte de la versió original subtítulada, per molt que els fragments retallats fossin seleccionats pel mateix director.

GOOD BYE, LENIN!

Com es va viure la caiguda del mur de Berlín des del costat de l'Alemanya de l'Est? La resposta a aquest interrogant forma el cos de *Good Bye, Lenin!*, dirigida per Wolfgang Becker, un

director alemany no gaire prolífic i a penes conegut fora les seves fronteres.

La història d'un fill que vol evitar que sa mare, esquerrana convençuda, descobreixi que el règim comunista ha caigut durant els vuit mesos que ha estat en coma esdevé un seguit de situacions que fluctuen entre la comèdia i la visió irònica de la manera com va entrar el món —i, especialment la mentalitat— capitalista a l'Alemanya oriental.

La bona interpretació dels tres protagonistes principals (Daniel Brühl, el fill; Katrin Sass, sa mare; i Chulpan Khamatova, la parella del fill) serveix per fer creïble que durant alguns mesos es pogués amagar a una persona que res no havia canviat al Berlín Est. Finalment, és ben merescuda la gran acceptació que *Good Bye, Lenin!* va tenir a la Berlinale i en la Seminci de Valladolid. ■

